

sufficientem vel de uno dolere sufficit (11); ergo a fortiori sufficit propositum efficax vitandi omnia venialia, quae accusantur.

2° Sufficit sibi proponere emendationem de aliquo genere venialium, v. gr. de mendaciis, dicendo: *Nolo amplius mentiri.*

3° Sufficit velle vitare omnia peccata deliberata, quia vitari haec possunt; et semi-deliberata, in quantum fieri potest. — S. Lig. lib. 6. n. 449. dub. 2.

4° Sufficit vel *firmiter et efficaciter* minuere frequentiam et multitudinem venialium, quia, ut dictum est de contritione, propositum saltem in aliquod ex illis cadit (12).

In praxi tutius est elicere propositum de nonnullis peccatis determinatis, praesertim de gravioribus et de his praecipue, quae ex habitu patrantur, eisque peccatum aliquod vitae anteaectae adiungere. — Reuter, n. 293.

Quando fideles, illi quoque, qui habentur ut pii, et frequenter confitentur, nullum aut fere nullum profectum facere post innumeras confessiones cernuntur, conicere licet, eos proposita nimis generalia et confusa, et proinde torpida et languida concipere. — Elbel, n. 112.

Nec raro autem inveniuntur poenitentes, mulieres praesertim, quae diu examini conscientiae incumbunt, minimas culpas cum maxima anxietate requirunt, et confessiones suas ultra modum protrahunt, nec tamen de dolore et efficaci proposito valde sunt solliciti. Serio adhortandi hi sunt, ut omissa anxiosa cura declarandi omnia peccata venialia in specie et numero, ea dumtaxat, quae conscientiam magis gravant, et quae potissimum extirpanda sunt, cum serio dolore et proposito emendationis clavibus subiiciant. Imo expedit, ut ex istis venialibus seligant unum aliquod praecipuum, ad quod detestandum et emendandum prae caeteris sedulo incumbant. — Sporer, n. 339. — Elbel, n. 113., etc.

(11) Confer Card. De Lugo (*De Poenit.* disp. 14. n. 141.), qui docet, veriore esse eorum sententiam, qui putant, sufficientem dolorem adesse posse de uno veniali, etiamsi nullus aut certe minus sufficiens sit dolor virtualis de aliis eisdem speciei venialibus.

(12) Huc faciunt illa S. Thomae (3. q. 87. art. 1. ad 1.): *Poenitentia de peccatis mortalibus requirit, quod homo proponat abstinere ab omnibus et singulis peccatis mortalibus. Sed ad poe-*

nitentiam peccatorum venialium requiritur, quod homo proponat abstinere a singulis, non tamen ab omnibus, quia hoc infirmitas humanae naturae non patitur; debet tamen habere propositum se praeparandi ad peccata venialia minuenda; alioquin esset ei periculum deficiendi, cum desereret appetitum proficiendi, seu tollendi impedimenta spiritualis profectus, quae sunt peccata venialia.

CAPUT II.

DE CONFESSIOE

Confessio est accusatio peccatorum post Baptismum patratorem, facta Sacerdoti approbato, in ordine ad absolutionem.

Tria huc spectant, scilicet 1° necessitas; 2° dotes; 3° iteratio confessionis.

ARTICULUS I. — DE NECESSITATE CONFSSIONIS.

276. **Principia.** — I. Confessio sacramentalis de iure divino est omnibus post Baptismum lapsis in peccatum mortale necessaria. Constat 1° ex Scriptura sacra; Christus enim dicit Apostolis, *Ioann.* 20. 22.: *Accipite Spiritum Sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt.* — Et *Matth.* 16. 19. dixit Christus Petro: *Quodcumque solveris super terram, erit solutum et in caelis.* — Et 18. 18., ait omnibus Apostolis: *Quaecumque solveritis super terram, erunt soluta et in caelo.* Unde sic: Christus instituit Apostolos et Sacerdotes iudices et medicos, sine quorum sententia et curatione nemo graviter lapsus post Baptismum potest reconciliari et sanari; atqui hoc duplici munere fungi non possunt, incognita causa: quomodo enim Sacerdotes discernent inter peccata, et alia quidem remitterent, alia vero retinerent, nisi iudicium de singulis ferre possent? Quanam esset ratio aliis condonandi, aliis autem veniam denegandi? Quorsum tenderet illa suprema clavium potestas Apostolis et eorum successoribus a Christo tradita? Illusoria nempe foret, si peccatores non tenerentur Sacerdotes adire, et ipsis peccata sua manifestare. Ergo necesse est, ut peccata mortalia post Baptismum commissa potestati clavium seu iudicio Sacerdotum subiiciantur. Ergo confessio de iure divino necessaria est.

Constat 2° ex *Conc. Trid.* sess. 14. can. 7. his verbis: *Si quis dixerit in Sacramento Poenitentiae ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure divino confiteri omnia et singula peccata mortalia, etc., anathema sit.* — Adde innumeras alias Conciliorum et SS. Pontificum decisiones.

Constat 3° ex traditione et argumento praescriptionis. Confessio enim semper fuit in usu ab exordio Ecclesiae, ut constat ex innumeris testimoniis SS. Patrum, quae videri possunt apud auctores de Theologia Dogmatica tractantes. Ergo est instituta a Christo ut necessaria, et per Apostolos transmissa. Hoc evidens est iuxta notissimam S. Aug. Regulam lib. 4. *de Bapt. contra Donatist.* c. 24.: *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate*

apostolica traditum rectissime creditur. Praeterea confessio peccatorum res est adeo ardua et difficilis, ut nunquam tot saeculis tam perseveranter et universim observata fuisset, nisi a Christo ut necessaria fuisset instituta.

277. — II. Confessio etiam *de Iure ecclesiastico*, saltem semel in anno, necessaria est omnibus fidelibus, qui graviter peccaverunt.

Constat ex Conciliis, sed praesertim ex *Conc. Later. IV.* sub *Innoc. III.*, his verbis: *Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti, et iniunctam sibi poenitentiam propriis viribus studeat adimplere...; alioquin vivens ab ingressu Ecclesiae arceatur, et moriens christiana careat sepultura.*

278. **Quaesita.** — **QUAER.** 1° *Quandonam urgeat praeceptum divinum confessionis?*

Resp. 1° Obligat certo *per se* in periculo, eoque magis in articulo mortis, et aliquando in vita. Ratio *primi* est, quia omnia praecepta positiva obligant saltem tempore necessitatis; secus enim nunquam obligarent, frustra imponerentur. Ratio *secundi* est, quia praecepta affirmativa non obligant tantum in extrema necessitate, sed etiam quando eorum impletio rationabiliter necessaria iudicatur.

Resp. 2° Obligat saepe *per accidens* (1), scilicet 1° cum Eucharistia suscipienda est; 2° quando urget praeceptum se reconciliandi cum Deo, vel requiritur status gratiae, v. gr. ad Sacramenta administranda, vel ad ea recipienda, quae dicuntur *vivorum*, nec elici potest actus contritionis perfectae; 3° quando urget gravis tentatio, quae secus superari nequeat.

QUAER. 2° *An praeceptum divinum confessionis statim obliget ac patratum est peccatum; vel quonam tempore urgeat?*

Resp. 1° Non obligat statim post peccatum. Ratio est, quia talis obligatio nullo certo fundamento nititur. — *Ita communiter.* — S. Lig. n. 671.

Resp. 2° Facile determinari nequit, quoties in vita et quo praeciso tempore urgeat praeceptum divinum. Quidquid sit, nihil dubitandum, quin ille satisfaciat, qui vel semel tantum in anno confitetur; quia non constat praeceptum divinum frequentius urgere; iuxta multos Christus reliquit obligationis tempus Ecclesiae determinandum. (*Plura de necessitate confessionis* in *Tract. de Praecept. Ecclesiae*, tom. I. n. 476. et seq.).

(1) Sermo est, uti patet, de iis tantum, qui letalis culpa vinculo adstringuntur.

ARTICULUS II. — DE DOTIBUS CONFSSIONIS.

279. — Multae confessionis dotes ab auctoribus assignantur, quae ut plurimum ad eius validitatem non pertinent; praecipuae autem his versiculis continentur:

Integra sit, simplex, humilis, discreta, fidelis,
Vocalis, moerens, pura et parere parata.

1° *Integra*, id est, complectatur omnia peccata mortalia nondum confessa, ut mox dicetur.

2° *Simplex*, id est, non intermixta sermonibus impertinentibus, nec fucata verbis, neque figuris adornata; sed nuda, clara et brevis peccatorum declaratio.

3° *Humilis*, id est, fieri debet cum vera humilitate cordis et corporis, scilicet genibus flexis, nisi excuset infirmitas, et nudato capite, si vir confiteatur; humilitas apparere debet etiam in modulo vocis, ita ut poenitens cum verecundia, non autem per modum fabulae aut nuda historiae sua peccata enarret.

4° *Discreta*, id est, debet fieri verbis honestis et discretis, maxime in explicandis peccatis contra castitatem; nec debent manifestari peccata aut defectus aliorum sine necessitate.

5° *Fidelis*, id est, sincera, sine mendacio, praesertim in materia gravi et necessaria ad iudicium sacramentale. Fidelitas autem seu sinceritas non tantum consistit in peccatis rite declarandis, quod pertinet ad integritatem, sed etiam in iis non exaggerandis vel in peccatis suppositis non adiciendis.

6° *Vocalis*, id est, fieri debet confessio ipsa voce, non autem scripto, neque aliis signis, absque necessitate, vel gravi causa, v. gr. ob verecundiam vehementissimam, ob impedimentum linguae, etc. — S. Lig. n. 492., 493.

Caeterum confessio per scripturam est quidem per se valida; invalida tamen foret confessio et absolutio *per litteras*. Forma enim consistit in *verbis*, ut definivit *Eugenius IV.* in *Decreto pro Armenis*; porro forma materiae praesenti applicari debet. — Constat insuper ex propositione a *Clemente VIII.* damnata ann. 1602.

Quidquid autem in contrarium nonnulli theologi dixerint, certum est confessionem scripto factam esse validam. Nec obstat praefatum *Clementis VIII.* Decretum, quia illo tantummodo prohibetur propositio spectans simul et ad confessionem scripto factam, et ad absolutionem pariter scripto vel per internuntium datam ac missam. Qua de re egregie solideque disputavit Suarez in opusculis prima vice in lucem editis a pia

memoriae Episcopo Brugensi DD. Malou (Bruxellis, 1859.). Consentunt etiam Lugo, Coninck, Viva, S. Lig. l. 5. n. 489., et alii (2).

7° *Moerens*, seu *dolorosa*, ut supra dictum est de contritione n. 254. et seq.

8° *Pura*, nempe ob finem honestum, seu ad veniam peccatorum gratiasque sacramentales obtinendas, non vero ad Confessarii compassionem commovendam, eiusve benevolentiam, aestimationem captandam, etc. (3).

9° *Parere parata*, id est, poenitens debet esse dispositus ad parendum monitis Confessarii tanquam iudicis (4) sententiam proferentis, puta in fugiendis occasionibus, in adhibendis remediis, in restitutione facienda, acceptanda poenitentia, etc.

Inter praefatas confessionis dotes praecipuae sunt integritas et contritio. Iam de *posteriori* satis dictum est; nunc autem speciatim de *priori* disserendum venit.

De integritate confessionis.

280. — Duplex distinguitur integritas, alia *materialis*, alia *formalis*.

1° Integritas materialis sita est in accusatione omnium peccatorum mortalium, quae menti occurrunt (5).

2° Integritas formalis consistit in accusatione omnium mortalium, quae quis hic et nunc, spectatis circumstantiis, moraliter confiteri potest, vel tenetur.

(2) Decretum Clementis VIII. accipiendum est non modo *collective*, quando scilicet tum confessio tum absolutio facta et data fuerit in absentia, sed etiam *divisive*, quando nempe confessio fiat in absentia, absolutio autem detur a sacerdote praesente, et e converso, prout declaravit Paulus V. die 14. Jul. 1605. in Congr. S. Officii. Usus vero telephonii pro excipienda confessione et impertienda absolute non probavit S. Poenitentiarum de hoc interrogata, 1. Jul. 1884.

(3) Finis tamen aliquis secundarius, si inhonestus non sit, non impedit primum; et licet minime laudandus sit, non tamen illico pronunciandum est, eiusmodi confessiones esse invalidas.

(4) Confessarius tanquam *iudex* non dat monita, ut inferius A. docet, sed de

causa cognoscit, et pro merito causae absolutionem aut impertit, aut negat, aut etiam differt. Quae autem Auctor subdit, ad Confessarium spectant tanquam *doctorem* seu *magistrum*. Obedientia vero iis debetur, non quia praecipit Confessarius, qui solum quoad iniungendam satisfactionem praecipendi habet auctoritatem sed quia ea poenitenti indicuntur, quae lex quaequam sive naturalis sive positiva exigit.

(5) *Materialem* integritatem alii haberi dicunt, quando reipsa omnia, quae commissa sint, peccata exprimuntur. Si quid vero memoria excidat, tunc *formalem* servari docent. Ita v. gr. Laymann (*De Poenit.* cap. 8. n. 5.), quem et Auctor (infr. n. 282. II.) sequutus videtur, ubi *materialis* integritatis defectum tribuit oblivioni.

Hinc quoties habetur integritas materialis, habetur etiam formalis; sed non vice versa. *Dicimus* 1° de necessitate integritatis; 2° de causis ab ea excusantibus.

§. I. *De necessitate integritatis.*

1° In genere; 2° de peccatis dubiis; 3° de circumstantiis peccatorum; 4° de peccatis oblitis.

PUNCTUM I. — *De necessitate integritatis in genere.*

281. — I. Omnia peccata mortalia post Baptismum patrata, accusari de iure divino debent, quantum moraliter fieri potest.

Constat 1° ex verbis ipsis institutionis Sacramenti Poenitentiae; sic enim Christus Dominus, *Ioann.* 20. 22.: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt.* Unde sic: His verbis Christus tum Apostolis, tum eorum successoribus iudicariam contulit potestatem circa peccata remittenda. Atqui inutiliter hanc potestatem eis contulisset, nisi omnia peccata singillatim ipsis fuissent declaranda. Iudex enim eiusmodi potestatem exercere nullatenus potest, causa incognita, nec discernere, remittenda ne sint, an retinenda peccata. Ergo ex ipsa confessionis institutione per formam iudicii, sequitur rigorosa obligatio omnia peccata mortalia quoad numerum et speciem declarandi.

Constat 2° ex verbis *Trid.* sess. 14. c. 5.: *Universa Ecclesia semper intellexit institutam esse a Domino integram peccatorum confessionem, et omnibus post Baptismum graviter lapsis iure divino necessariam existere; quia Dominus noster Iesus Christus de terris ascensus ad caelos, Sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tanquam praesides et iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quae Christi fideles ceciderint; quo, pro potestate clavium, remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuntiant. Constat enim Sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, si in genere dumtaxat, et non potius in specie, ac singillatim, sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur, oportere a poenitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, etiamsi occultissima sint.* — Et Can. 7., sic definiit: *Si quis dixerit in Sacramento Poenitentiae, ad remissionem peccatorum necessarium non esse de iure divino confiteri omnia et singula peccata mortalia, quorum memoria ex debita et diligenti praemeditatione habetur, etiam occulta et quae sunt contra duo ultima Decalogi Praecepta, et circumstantias quae speciem peccati mutant, anathema sit.*

282. — II. Integritas materialis non semper necessaria est ad validitatem et fructum confessionis: interdum enim est moraliter impossibilis,